

عکس تزئینی است

پروا مکن و رؤیاهایت را تحقق ببخش

خانواده که سلامت روان داشته باشد جامعه نیز شاداب تر است

آقای دکتر در کنار کتاب‌های دانشگاهی چند کتاب نهضت سوادآموزی را هم داخل کیفش می‌گذارد. می‌پرسم: مدرس نهضت شده‌اید؟ می‌گوید: خیر. برای مادرم تهیه کرده‌ام. سواد ندارد. زندگی‌اش وقف بزرگ کردن بچه‌ها شده است. اکنون که بچه‌ها سامان گرفته‌اند و مادرم مشتاق آموختن است و من به واسطه آنلاین بودن کارم بیشتر در خانه و در کنار مادرم هستم، تصمیم گرفته‌ام به ایشان خواندن و نوشتن بیاموزم تا همه وقتش به دیدن تلویزیون هدر نرود و با خواندن کتاب و مجله دنیایش زیباتر شود. می‌گویم: خوب می‌شود اگر چنین فرصت‌هایی برای همه مادران مشتاق به آگاهی، توسط فرزندان‌شان در خانواده ایجاد شود، فرصت‌های کوچک با تأثیرات بزرگ.

➤ مادرانگی را با فرصت‌های از دست رفته‌تان پیوند بزنید

مادر بودن چه هزینه فرصت‌هایی را در پی دارد؟ مهم‌ترین خواسته و اولویتی که برای رشد فردی‌تان داشته‌اید و هنگام تصمیم به فرزندآوری آن را کنار گذاشته‌اید تا بتوانید وقت خود را به فرزند اختصاص دهید چه مواردی بوده است؟ اصطلاح «هزینه فرصت» زمانی به کار می‌رود که انسان برای دستیابی به یک هدف و فرصت، فرصت‌های دیگری را رها کند. برای نمونه، برای به دست آوردن فرصت مادری، از دست رفتن فرصت‌های دیگری نظیر تحصیلات را تجربه کند. تفاوت اولویت‌های فردی در این زمینه باعث می‌شود هزینه فرصت‌هایی که زنان می‌پردازند با یکدیگر یکسان نباشد. اینکه کدام فرصت بر فرصت‌های دیگر اولویت دارد. گاهی یک تشخیص شخصی است و گاهی تحت شرایط خانوادگی یا اجتماعی تعیین می‌شود. برای نمونه، زنان بسیاری که تحصیل و دانش‌افزایی آکادمیک را به عنوان هدفی در زندگی خود تعریف کرده‌اند، گاهی ناچار شده‌اند به دلیل نداشتن حمایتگر، در مسیر فرزندپروری، هم‌زمان با تصمیم به فرزندآوری، تحصیل را رها کنند و به امر مادری مشغول شوند. زندگی اجتماعی سرشار از نابرابری‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و هر مادر با توجه به بستر اجتماعی و خانوادگی که در آن زندگی می‌کند، ناچار است اولویت‌بندی‌های زندگی‌اش را سامان جدیدی ببخشد. برخی مادران با بزرگ شدن روزافزون فرزندان و گذار آنان از کودکی به جوانی و بزرگسالی و کاسته شدن از فعالیت‌های روزمره‌ای که برای نگهداری از فرزندان متقبل می‌شدند، با ساعت‌های بیکاری از راه رسیده‌ای مواجه می‌شوند که هم‌زمان شده است با دوره میان‌سالی‌شان، زمانی که فرزندان به دوره دبیرستان یا دانشگاه رسیده‌اند و مادران دیگر نیرو و انرژی جوانی خود را از دست داده‌اند. با این حال، هم‌چنان خود را در تکاپوی زندگی، فردی فعال قلمداد می‌کنند که مایل است پایه‌پای فرزندش به‌روز شود و با دنیای اجتماعی او ارتباط مناسبی برقرار کند. به‌ویژه در فرهنگی ایرانی که معنابخشی زندگی فردی یک مادر حول محور وجود و حضور فرزند شکل می‌گیرد، همسان شدن با فرزند که به نسلی پویا تعلق دارد، یکی از دغدغه‌های مهم مادری کردن به شکل مفید و سودمند است. این سودمندی دوسویه است. فرزند از تجارب مادر بهره‌مند می‌شود و مادر از دانش نوین و خلاقیت‌های ذهن فرزند که برای برقراری ارتباط در دنیای کنونی که دنیای

ارتباطات است یک ضرورت کتمان‌ناپذیر است.

➤ راه برای ادامه دادن همیشه وجود دارد

از مادران بسیاری شنیده‌ام که گفته‌اند: بخت با ما یار نبود و سختی‌های زندگی چنان بر ما سایه افکنده بود که شرایط پرداختن به اهداف شخصی و رؤیاهای فردی مان‌مهی‌ا نشد. تا بچه‌ها از آب و گل دربیایند، فرصت‌های جوانی مان گذشت.

جدا از اینکه معنابخشی به زندگی توسط مادران صرفاً بر اساس نقش مادرانگی و حول محور فرزندزایی و فرزندپروری تا چه اندازه برای کانون خانواده و شخص مادر آسیب‌زاست، مادران بسیاری بر اساس همین معنابخشی معیوب، موجودیت و موفقیت خود را با موفقیت و موجودیت فرزند گره می‌زنند و زمانی که فرزند با ورود به دوره نوجوانی علائم استقلال‌خواهی و اعتمادطلبی را بروز می‌دهد، دچار آشفتگی و دغدغه شکاف نسلی می‌شوند. از مادران بسیاری که فرصت تحصیلات نداشته‌اند، اعم از تحصیلات دانش‌آموزی یا آکادمیک، شنیده‌ام که چالش میان خود و فرزندشان را ناشی از دور ماندن از دانش روز و ناآگاهی‌های لازم برای زندگی امروز می‌دانند، آنچه دیگران در مدرسه یا دانشگاه آموخته‌اند و اینان نیاموخته‌اند، هم‌چنان که از مادرانی با تحصیلات دانشگاهی نیز بسیار شنیده‌ام که در فهم نزدیک به واقعیت نسل امروز، دچار استیصال شده‌اند.

➤ همت بلند دار که زنان روزگار از همت بلند به جایی رسیده‌اند

اما چاره چیست؟ برای مادرانی که اشتغال به فرزندآوری و فرزندپروری فرصت تحصیل را از آنان ربوده است ورود به دنیای آموختن و تحصیل کارآمدترین راهکار است. هیچ‌گاه برای آموختن و آگاهی یافتن دیر نیست. اگر چه به دلیل شرایط بحران کووید و تحصیل آنلاین، حضور فرزندان در منزل وظایف مادری را افزون کرده است، حضور بیشتر فرزندان در منزل می‌تواند فرصت مناسبی باشد تا مادران با کمک آن‌ها به تحصیل دانش وارد شوند. به‌ویژه مادرانی که تحصیل بخشی از اهداف زندگی شخصی‌شان بوده است که به دلیل پذیرش نقش مادری، فرصت پرداختن به آن تاکنون برایشان مهیا نشده است. خودباوری و اندیشیدن به این مهم که دستیابی به اهداف شخصی برای یک مادر نه تنها اختلالی در ایفای نقش مادری ایجاد نمی‌کند بلکه یک ضرورت برای داشتن سلامت روان است، پیش‌نیاز بازتعریف معنادر زندگی مادران است. خود را باورداشته باشید و اولویت‌های رشد شخصی که پیش از مادر شدن داشته‌اید را دوباره روی برگه فهرست کنید. بیشتر مادران با توجه به سرعت پیشرفت فناوری و دانش، ضرورت زندگی خود را فراگیری دانش و افزایش آگاهی‌های مناسب با زندگی امروزین می‌دانند. چه اولویت از دست رفته شما تحصیل در هر مقطعی که ناتمام مانده است باشد چه ورود به هنر یا ورزش، این روزهای حضور بیشتر فرزندان در کنار خودتان را مغتنم بدانید و از آنان بخواهید همیار شما شوند. رؤیاهای شخصی‌تان را تحقق ببخشید. سلامت روان مادر مسری است. همه خانواده که مبتلا به سلامت روان شوند، جامعه نیز سالم‌تر و شاداب‌تر خواهد شد.

دکتر مهتاب علی‌نژاد
جامعه‌شناس

هنگامه

شهربانو

۲۲ شهریور ۱۴۰۰
شماره ۶۴۴۴

(۳)